

Publieksavond Zaal Vianden 24 maart 2014

Maar liefst 213 belangstellenden gaven op 24 maart gehoor aan de oproep van de Vereniging Markdal Duurzaam en Vitaal om in Zaal Vianden geïnformeerd te worden over de ontstaansgeschiedenis en de cultuurhistorie van het Markdal.

Voorzitter Jetty Rattink legde in het kort de structuur van de vereniging uit en gaf een overzicht van de stand van zaken. Een van de doelstellingen van de vereniging – een burgerinitiatief – is o.a. het realiseren van 100 ha Ecologische Hoofdstructuur in het Markdal. De provincie ondersteunt dit vernieuwende initiatief van harte met geld en bestuurlijke aandacht.

Inmiddels heeft de vereniging een verkeersvisie opgesteld voor alle soorten van verkeer in en rond het Markdal en nam ze ook het initiatief voor een ‘Ontwikkelingsperspectief voor Strijbeek’. Nadrukkelijk wordt hierbij vermeld dat dit soort visies van onderuit ontwikkeld worden. Dus niet alleen voor – maar vooral door – de mensen die het aangaat.

Daarna was het woord aan de Vlaamse geoloog Jef Vandenberghe. Hij schetste als wetenschapper het ontstaan in het Kwartair van het hellend plateau tussen de Ardennen en het Noordzebekken. Door de permanent bevroren ondergrond (permafrost) in de ijstijden kwam het regenwater snel tot afstroming en was de afvoer hoog. Dat veroorzaakte een vlechtend riviersysteem. In de warmere perioden (interglacialen) stroomde de rivier woest – temeer daar het zeeniveau beduidend lager was dan nu – en werd het dal diep ingesneden. Plaatselijk wel tot 6 m. Later heeft het dal zich geheel gevuld met veen. Zo’n 5000 jaar geleden was er sprake van de eerste nederzettingen, want er zijn sporen van ontbossing uit die tijd gevonden.

De slotconclusie van Vandenberghe was ‘dat elke rivier zijn evenwicht zoekt bij externe storende omstandigheden en dat een rivier zijn eigen dynamiek heeft. Daar moeten we rekening mee houden, in de eerste plaats door die evenwichtsoefening te begrijpen’.

Zie hier de [volledige powerpointpresentatie van dhr. Vandenberghe](#).

Daarna nam dhr. Nuyten, burgemeester van Alphen – Chaam, tevens voorzitter van Landstad de Baronie, de ‘Verkeersvisie voor het Markdal’ in ontvangst uit handen van Ton Vriens, de trekker van dit studieproject. Hierin worden aanbevelingen gedaan voor alle soorten van verkeer in en om het Markdal.

In de pauze lagen op het biljart het ‘Ontwikkelingsperspectief voor Strijbeek’ en prachtige kaarten van het Markdal en voor eenieder ter inzage

Dr. Karel Leenders, historisch geograaf, expert van het Markdal en zelf opgegroeid in Breda, begon zijn verhaal met het twistpunt waar de Mark nu precies ontspringt ergens in de buurt van Merksplas. Er zijn vele kleine slootjes en plassen die claimen de meest oorspronkelijke te zijn. De naam Mark zou duiden op ‘een rivier met veel moeras’. Het Markdal zelf kan – in het Nederlandse deel – worden aangeduid als globaal de strook tussen de Galderseweg en de Strijbeekseweg. Dhr. Leenders beschrijft De Mark echter in een breder perspectief. Belgische plaatsen als Zondereigen, Wortel, Hoogstraten, Minderhout, Castelré, Meer Meerle, Meersel en Meerseldreef hebben cultuurhistorisch allemaal een relatie met de Mark. In het Nederlands deel zijn lokale namen als Strijbeek, Kerzel, Galder, Daesdonck, Notsel nauw met de Mark verbonden. Opvallend is dat de kleinere beken, die hun water op de Mark afvoeren, vooral aan de oostzijde liggen. Waar het dal smal is, staan de boerderijen verder uit elkaar. Bij een breed dal zie je meer bedrijven. Vóór de Mark het Ginneken bereikt kom je nog de ‘3 hoeven’ tegen: Schoondonk, de Blauwe Kamer en Bouvigne. Rond 1650 zijn op deze landgoederen, volgens de moderne inzichten van die tijd, bewust landschapsstructuren met brede lanen en lange zichtlijnen geïntroduceerd. Bruggen over de Mark waren er aanvankelijk niet of nauwelijks. Zo was de voorganger van de Duivelsbrug een voorde ter plaatse van de ‘Werve’, zodat men met min of meer natte voeten toch de overkant te kon bereiken. Dr. Leenders pleitte tenslotte voor een landschappelijke en natuurlijke inrichting van het Markdal die recht doet aan de rijke cultuurhistorie.

Zie hier de [volledige powerpointpresentatie van dhr. Leenders.](#)

Aan het eind van de avond bleek het ledenbestand van de Vereniging Markdal Duurzaam en Vitaal ter plekke met 13 nieuwe leden te zijn uitgebreid. De verwachting is dat er nog velen zullen volgen.

